

Processos Psicològics: Pensament i Llenguatge

Codi: 102603

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Miquel Torregrossa Alvarez

Correu electrònic: miquel.torregrossa@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Docència: grup 5 tota en anglès, resta en català/castellà. Enunciats dels examens: grups 1,2,3 català, grup 5 anglès; en cas de dificultat (estudiant d'intercanvi) es pot demanar la prova en castellà abans de la setmana 4 (escrit coordinació)

Equip docent

Jordi Fernández Castro

Olga Soler Vilageliu

Yago Ramis Laloux

Marina García Solà

José Tomás Mejías Riquelme

Adrian Pérez Aranda

María Inés Caño Melero

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

Aquesta assignatura té com objectiu introduir l'estudiant a l'estudi del pensament i del llenguatge des d'una perspectiva cognitiva. S'analitzaran les característiques de les tasques cognitives de classificació i estructuració de la informació, del raonament, de la presa de decisions i de la resolució de problemes, també es proporcionaran recursos per a la millora del pensament i s'identificaran mètodes d'intervenció. D'altra banda, s'explicaran els processos cognitius que estan implicats en l'ús del llenguatge en les seves diferents vessants (comprensió, producció) així com en les seves diferents funcions (comunicació i representació) i es presentaran les diverses perspectives teòriques sobre l'origen (filogenètic i ontogenètic) del llenguatge, així com alguns trastorns del llenguatge rellevants en la discussió sobre aquests marcs teòrics.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
- Distingir i relacionar els diferents enfocaments i tradicions teòrics que han contribuït al desenvolupament històric de la psicologia, i conèixer la influència que han tingut en la producció del coneixement i en la pràctica professional.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.
- Identificar, descriure i relacionar les estructures i els processos involucrats en les funcions psicològiques bàsiques.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció dels diferents mètodes de recerca psicològica, la seva aplicació i la interpretació dels resultats que en deriven.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i descriure els processos de resolució de problemes i presa de decisions.
2. Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
3. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
4. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
5. Descriure i valorar críticament els diferents tipus de raonament humà.
6. Distingir els fonaments dels diversos enfocaments en l'estudi de la creativitat i la resolució de problemes i classificar les estratègies de resolució de problemes d'acord amb aquests enfocaments.
7. Enumerar i relacionar les característiques i les funcions del llenguatge humà.
8. Identificar i diferenciar els processos de representació del coneixement.
9. Identificar les diferents hipòtesis sobre la interacció del llenguatge i el pensament en la cognició humana i contrastar-les.
10. Identificar les implicacions socials, econòmiques i/o mediambientals de les activitats acadèmico professionals de l'àmbit de coneixement propi.
11. Identificar les principals característiques dels enfocaments teòrics en l'estudi de l'aprenentatge associatiu, la memòria i la psicolingüística, i distingir textos de diferents autors d'acord amb aquestes característiques.
12. Identificar, descriure i relacionar les diferents fases del processament del llenguatge natural.
13. Presentar un informe de les destreses i les habilitats desenvolupades en la resolució de problemes concrets.
14. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
15. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
16. Reconèixer i analitzar de manera crítica la metodologia experimental i observacional en estudis de psicolingüística, els dissenys escollits, les variables de mesura i la interpretació dels resultats.
17. Treballar en equip.

18. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
19. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Bloc temàtic Llenguatge:

Tema 1. Com entenem el llenguatge des de la Psicologia Cognitiva

Tema 2. Processament del llenguatge

- Comprensió del llenguatge
 - Percepció de la parla en nadons i en adults
 - Com reconeixem i emmagatzemem les paraules
 - Processament sintàctic: l'estructura del llenguatge
- Llenguatge i comunicació
 - Pragmàtica del llenguatge en funcionament
 - Comprensió i producció del discurs
- Producció del llenguatge

Tema 3. Aproximacions teòriques a la psicolingüística

- Adquisició del llenguatge humà: innatisme versus aprenentatge
- Llenguatge i cognició: el llenguatge, és una capacitat cognitiva independent de la resta?
- Llenguatge humà i comunicació animal: dues versions del mateix fenomen?

Bloc temàtic Pensament:

Tema 0. Aspectes Fonamentals

- Definició de pensament
- Funcions del pensament
 - Fer judicis: certesa i plausibilitat
 - Raonar
 - Decidir
 - Comprovar hipòtesis
 - Resoldre problemes
- Dos sistemes de pensament
 - Heurístics i algorismes.
 - Context i interpretació.
 - Models normatius i models descriptius
 - Sistema 1 - Sistema 2

Tema 1. Judici i presa de decisions

- Judici
 - Judici i Judici intuïtiu
 - Accessibilitat
 - La predicció d'esdeveniments incerts
 - Heurístics i Biaixos

- Presa de decisions
 - Teories racionals en la presa de decisions (SEU i MAT)
 - Problemes amb les teories racionals en la presa de decisions
 - Teoria prospectiva
 - Emmarcament de les decisions

Tema 2. Processos Inductius

- Definició, característiques i tasques
- Conceptes i categories
- Inducció de regles i comprovació d'hipòtesis
- Causalitat i raonament contrafactual
- Raonament analògic

Tema 3. Raonament Deductiu

- Què és raonar
- Raonament: deductiu vs inductiu
- Raonament categòric
 - Raonament categòric: Aspectes normatius
 - El rendiment humà en tasques de raonament categòric.
 - Errors formals: L'Efecte Atmosfera.
 - Errors formals: Les conversions il·lícites
 - Errors de contingut: La consistència cognitiva.
 - La teoria psicològica del raonament: Els models mentals
- Raonament Proposicional
 - Raonament condicional i bicondicional
- Raonament amb disjuntius

Metodologia

En aquesta assignatura proposem diferents activitats basades en metodologies d'aprenentatge actiu centrades en l'estudiant. D'aquesta forma es perfila un plantejament "híbrid" en el que combinem tècniques didàctiques tradicionals amb altres recursos encaminats a fomentar l'aprenentatge significatiu i cooperatiu.

Nota: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
D1. Classes teòrico-pràctiques (Grup 1/1)	36	1,44	1, 2, 5, 7, 8, 9, 11, 12

D2. Pràctiques en grup petit (1/4) i en grup mig (1/2)	20	0,8	1, 2, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 17, 18
Tipus: Supervisades			
S1. Exercicis autoavaluatius	20	0,8	1, 5, 7, 8, 12
S2. Tutories	10	0,4	1, 2, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 16, 17
Tipus: Autònomes			
A1. Lectura, estudi i autoaprenentatge	115	4,6	1, 2, 5, 7, 8, 9, 11, 12
A2. Recerca d'informació	10	0,4	1
A3. Elaboració de documents	10	0,4	13

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es realitza de forma continuada. L'avaluació té una clara funció formativa.

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant: informes individuals, de grup, i proves escrites.

Les evidències d'aprenentatge que haurà de lliurar l'estudiant faran referència als continguts i competències treballats en les classes teòrico-pràctiques, i a les competències treballades a pràctiques.

El sistema d'avaluació s'organitza en 4 evidències, cada una de les quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Evidència 1: Informe de pràctiques de pensament (15%) (4 sessions de les que 3 són avaluatives). Els informes són individuals o en grup depenent de la pràctica.

Evidència 2: Prova escrita de pensament (35%) (1er període avaluatiu)

Evidència 3: Informe de pràctiques llenguatge (15%) (4 sessions avaluatives). Els informes són individuals.

Evidència 4: Prova escrita de llenguatge (35%) (2on període avaluatiu)

Assignatura superada:

L'assignatura està superada quan l'estudiant obté una nota igual o superior a 5 i té superades almenys dues de les quatre evidències d'aprenentatge programades.

En cas de no assolir aquests requisits (no haver superat com a mínim dues de les quatre evidències) la nota màxima que es pot obtenir és de 4 punts.

Recuperació:

L'estudiant podrà optar a recuperació si (a) al llarg de l'avaluació continuada ha realitzat evidències amb un pes igual o superior a dos tercers parts de la qualificació total de l'assignatura, i (b) al final del procés d'avaluació continuada té una nota igual o superiora 3,5 punts i menor de 5 punts.

L'equip docent de l'assignatura decidirà, en funció de les evidències no superades de cada estudiant, quina o quines li cal recuperar.

La recuperació consistirà en una prova (o diverses proves en cas de recuperació de diverses evidències) per demostrar que es tenen els continguts mínims que calen per aprovar l'assignatura. La qualificació obtinguda a la prova de recuperació substituirà a la de la prova escrita recuperada. La nota final de l'assignatura es recalculerà a partir d'aquesta/es nota/es.

La nota màxima que es pot obtenir en l'assignatura, en cas de superar la recuperació, serà Aprobat (5).

Assignatura 'no avaluable': Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) no podrà constar en actes com a "no avaluable".

Alumnes de segona matricula: Aquesta assignatura no preveu cap prova de síntesi per als alumnes de segona matricula, o més.

Enllaç a les pautes d'avaluació de la facultat:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Informes de pràctiques del bloc temàtic de pensament	15%	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 13, 17, 18
EV2. Prova escrita del bloc temàtic de pensament	35%	2	0,08	1, 2, 5, 8, 10, 14, 15, 19
EV3. Informes de pràctiques del bloc temàtic de llenguatge	15%	0	0	2, 3, 7, 12, 16, 18, 19
EV4. Prova escrita del bloc temàtic de llenguatge	35%	2	0,08	7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 19

Bibliografia

Bibliografia fonamental:

Manktelow, K. (2012). *Thinking and reasoning: An introduction to the psychology of reason, judgement and decision making*. Psychology Press.

Soler, O. (coord.) (2006). *Psicologia del Llenguatge*. Barcelona: EdiUOC.

Bibliografia complementària:

Belinchón, M., Igoa, J.M. y Rivièrre, A. (1996). *Psicología del lenguaje: Investigación y Teoría*. Madrid: Trotta.

Berko, J. y Bernstein, N. (1999). *Psicolingüística*. Madrid: McGraw-Hill.

Bruning, R.H., Schraw, G.J., Norby, M.N. y Ronning, R.R. (2005). *Psicología cognitiva y de la instrucción*. Madrid: Prentice Hall.

Carreiras, M. (1997). *Descubriendo y procesando el lenguaje*. Madrid: Trotta.

Carretero, M. y Asensio, M. (coords.) (2004). *Psicología del pensamiento*. Madrid: Alianza Editorial.

Carroll, D. W. (2006) *Psicología del lenguaje*. Madrid: Thomson-Paraninfo (Trad. de l'original: Psychology of Language).

Cortès-Colomé, M. (2016). *Psicología de la comunicación lingüística*. Madrid: Síntesis.

Costa, A. (2017). *El cerebro bilingüe. La neurociencia del lenguaje*. Barcelona: Debate.

Cuetos, F., González, J., y de Vega, M. (2015). *Psicología del lenguaje*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.

DeBono, E. (1997). *Aprende a pensar por ti mismo*. Barcelona: Paidós.

Espino Morales, O.G. (2004). *Pensamiento y razonamiento*. Madrid: Pirámide.

- Fernández, J., Pintanel, M., Chamarro, A. (2008, 2a ed.) *Manual de Psicología del pensamiento*. Bellaterra, Barcelona: Servei de Publicacions, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Gabucio, F. (coord.) (2005). *Psicología del pensamiento*. Barcelona: Ediuoc.
- Garnham, A. i Oakhill, J. (1996). *Manual de Psicología del Pensamiento*. Barcelona: Paidós.
- Harley, T.A. (2013). *Psicología del lenguaje*. McGraw-Hill (Trad. i Ed. revisada de l'original: Psychology of Language).
- Harley, T. (2014). *The psychology of language. From data to theory*. Psychology Press.
- Hillix, W.A. i Rumbaugh, D. (2003). *Animal bodies, human minds. Ape, dolphin, and Parrot language skills*. Dordrecht: Kluwer.
- Kahneman, D. (2012). *Pensar rápido, pensar despacio*. Barcelona: Debate.
- Mariscal, S. i Gallo, M. P. (2014). *Adquisición del lenguaje*. Madrid: Síntesis.
- Mayer, R.E. (1986). *Pensamiento, resolución de problemas y cognición*. Barcelona: Paidós.
- Pinker, S. (1995). *El instinto del lenguaje. Cómo crea el lenguaje la mente*. Madrid: Alianza (Psicología Minor)
- Pozo, J.I. (1989). *Teorías cognitivas del Aprendizaje*. Madrid: Morata.
- Puente, A. (2003). *Cognición y aprendizaje: fundamentos psicológicos*. Madrid: Pirámide.
- Saiz, C. (2002). *Pensamiento crítico: Conceptos básicos y actividades prácticas*. Madrid: Pirámide.
- Serra, M. (2013). *Comunicación y Lenguaje. La nueva neuropsicología cognitiva, I*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Serra, M., Serrat, E., Solé, M. R., Bel, A. y Aparici, M. (2000). *La adquisición del lenguaje*. Barcelona: Ariel.
- Tubau, E. (Coord.) (2005). *Intuïció, raonament i control de l'acció*. Barcelona: Publicacions i edicions. Universitat de Barcelona.
- Vega, M. (1984). *Introducción a la Psicología cognitiva*. Madrid: Alianza.
- Vega, M. de y Cuetos, F. (coord.) (1999). *Psicolingüística del Español*. Madrid: Trotta.

Programari

Les sessions virtuals es realitzaran mitjançant el programa Teams